

9. SINIF

COĞRAFYA

TAM İZLEME KİTABI

14. HAFTA

- DOĞAL SİSTEMLER VE SÜREÇLER -

- İKLİM SİSTEMİNİN BİLEŞEN VE DEĞİŞKENLERİ-5-

Rüzgarın Hızı, Esmeye Sıklığı, Yönü - Genel Atmosfer Dolaşımında Rüzgârlar

Adı :

Numara :

Doğru :

Yanlış :

Soyadı :

Sınıf :

Net :

		YANITLAR											
■		01	A	B	C	D	E	16	A	B	C	D	E
■		02	A	B	C	D	E	17	A	B	C	D	E
■		03	A	B	C	D	E	18	A	B	C	D	E
■		04	A	B	C	D	E	19	A	B	C	D	E
■		05	A	B	C	D	E	20	A	B	C	D	E
■		06	A	B	C	D	E	21	A	B	C	D	E
■		07	A	B	C	D	E	22	A	B	C	D	E
■		08	A	B	C	D	E	23	A	B	C	D	E
■		09	A	B	C	D	E	24	A	B	C	D	E
■		10	A	B	C	D	E	25	A	B	C	D	E
■		11	A	B	C	D	E	26	A	B	C	D	E
■		12	A	B	C	D	E	27	A	B	C	D	E
■		13	A	B	C	D	E	28	A	B	C	D	E
■		14	A	B	C	D	E	29	A	B	C	D	E
■		15	A	B	C	D	E	30	A	B	C	D	E

ÖĞRENCİ NO									
0	0	0	0	0	0				
1	1	1	1	1	1				
2	2	2	2	2	2				
3	3	3	3	3	3				
4	4	4	4	4	4				
5	5	5	5	5	5				
6	6	6	6	6	6				
7	7	7	7	7	7				
8	8	8	8	8	8				
9	9	9	9	9	9				

Adı :

Soyadı :

Tam Okul uygulamasını kullanarak optik formları okutabilir, sonuçlarınızı değerlendirebilir ve video çözümlerine ulaşabilirsiniz.

Aynı zamanda **Eğitim Vadisi Mobil** uygulamasını indirerek de video çözümlerine ulaşabilirsiniz.

Uygulamalarımızı **Google Play** veya **App Store**'dan indirebilirsiniz.

Etkinlik

Verilen hikâyeye dayanarak aşağıdaki soruları cevaplayın. Cevaplarınızı hikâyeden alıntılar yaparak ve rüzgârların özelliklerini belirterek açıklayın.

Bir yaz sabahı, Akdeniz kıyısındaki küçük bir köyde yaşayan Elif, deniz kenarında yürüyüşe çıkmaya karar verdi. Güneş henüz doğmuşken, hafif bir rüzgârın yüzünü okşadığını hissetti. Bu rüzgâr, köydeki yaşlıların sıkça bahsettiği ve sıcak yaz günlerinde serinletici bir etkisi olan rüzgârdı. Gün ilerledikçe rüzgârın şiddeti arttı ve Elif, güneybatıdan esen rüzgârın adını düşündü. Bu rüzgâr, özellikle kış aylarında kuvvetli esen ve yağış getiren bir rüzgârdı. Elif, bu rüzgârın denizdeki dalgaları nasıl kabarttığını ve balıkçı teknelerini nasıl zorladığını hatırladı. Ancak yazın bu rüzgâr, daha çok sıcaklıkları artıran, nemli ve boğucu rüzgâr olarak biliniyordu. Öğleden sonra, Elif deniz kıyısında otururken, güneydoğudan esen sıcak ve kuru bir rüzgârın varlığını hissetti. Bu rüzgâr, Kuzey Afrika ve Ortadoğu çöllerinden gelen ve sıcak hava dalgası taşıyan bir rüzgârdı. Elif, bu rüzgârın köydeki zeytin ağaçlarına zarar verdiğini ve tarım işçilerini zorladığını duymuştu. Gün batımına doğru, Elif'in yürüyüşü sırasında aniden kuzeydoğudan gelen soğuk bir rüzgâr esmeye başladı. Bu rüzgâr, özellikle kış aylarında soğuk hava dalgası getiren ve köydeki insanları içeriye hapseden bir rüzgârdı. Elif, bu rüzgârın serinletici etkisini hissetti ve evine dönmek için yola koyuldu. Elif'in bu kısa yürüyüşü, Akdeniz'de esen farklı rüzgârların günlük hayat üzerindeki etkilerini bir kez daha hatırlamasını sağladı.

1. Hikâyede bahsedilen ve yaz aylarında esen hafif rüzgârın adı nedir? Bu rüzgârın özellikleri nelerdir?

Cevap: Hikâyede bahsedilen ve yaz aylarında esen hafif rüzgârın adı "Meltem"dir. Bu rüzgâr, günlük harekete bağlı olarak oluşan gece ve gündüz vakitlerinde yön değiştiren, yaz aylarında Akdeniz'de serinletici bir etkisi olan, yavaş esen bir rüzgârdır.

2. Güneybatıdan esen ve gün içinde kuvvetlenen rüzgârın adı nedir? Bu rüzgârın kış ve yaz aylarındaki etkilerini karşılaştırınız.

Cevap: Güneybatıdan esen ve gün içinde kuvvetlenen rüzgârın adı "Lodos"tur. Kış aylarında Lodos, kuvvetli esen ve yağış getiren bir rüzgârdır; denizde dalgaları kabartır ve balıkçı teknelerini zorlar. Yaz aylarında ise sıcak ve bunaltıcı bir rüzgâr olarak bilinir, serinletici olmaktan ziyade sıcaklık hissini artırır.

3. Kuzey Afrika ve Ortadoğu çöllerinden gelen sıcak ve kuru rüzgârın adı nedir? Bu rüzgârın Akdeniz havzasındaki tarım üzerindeki etkilerini açıklayınız.

Güneydoğu yönlü, Kuzey Afrika ve Ortadoğu çöllerinden gelen sıcak ve kuru rüzgârın adı "Samyeli"dir. Samyeli, Akdeniz havzasında tarım arazilerine zarar verir; özellikle zeytin ağaçları bu rüzgârdan olumsuz etkilenir. Tarım işçileri için de zorlayıcı koşullar yaratır, çünkü sıcak ve kuru hava bitkilerin su kaybını artırır ve mahsulleri olumsuz etkiler.

4. Kuzeydoğu yönünden esen ve gün batımına doğru hissedilen soğuk rüzgârın adı nedir? Bu rüzgârın kış aylarındaki etkilerini açıklayınız.

Cevap: Kuzeydoğu yönlü esen ve gün batımına doğru hissedilen soğuk rüzgârın adı "Poyraz"dir. Kış aylarında Poyraz, soğuk hava dalgası getirir ve köydeki insanları içeriye hapseder. Bu rüzgâr, soğuk ve kuru hava taşıyarak sıcaklıkların düşmesine ve hissedilen soğukluğun artmasına neden olur.

1. Kara ve denizlerin mevsimlik ısınma farkına bağlı olarak oluşurlar.
- ↓
- Kara ve denizler üzerindeki basınç alanlarının mevsimlik değişimine bağlı olarak yıl içinde yön değiştirirler.
- ↓
- En çok görüldüğü yer güney ve güneydoğu Asya'dır.
- ↓

Yukarıdaki kavram haritasında boş olarak verilen bölüme aşağıdaki rüzgârlardan hangisi yazılmalıdır?

- A) Batı rüzgârları
B) Alizeler
C) Musonlar
D) Kutup rüzgârları
E) Meltemler

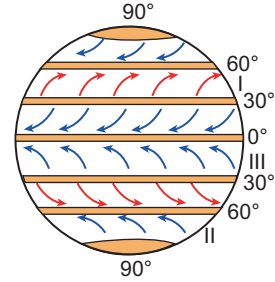
2. Yer şekillerinin engebeli, bitki örtüsünün sık olduğu bölgelerde rüzgârın hızı sürtünme etkisinin artmasından dolayı azalır.

Yukarıdaki haritada numaralandırılan bölgelerden hangisinde bu faktörlerden dolayı rüzgârın hızının **daha az** olması beklenir?

- A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) III ve IV
E) IV ve V

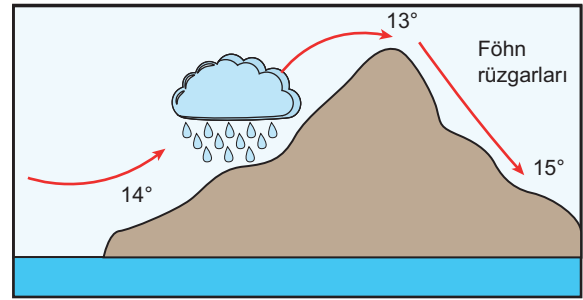
3. Aşağıdaki yarım küre üzerinde, belirli enlemler arasında etkili olan sürekli rüzgârlar gösterilmiştir.

Buna göre, numaralandırılmış alanlarda etkili olan rüzgârlar aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

I	II	III
A) Alize	Kutup	Batı
B) Alize	Batı	Kutup
C) Kutup	Alize	Batı
D) Batı	Alize	Kutup
E) Batı	Kutup	Alize

4. Aşağıdaki görselde bir dağın doruk noktasını aştıktan sonra dağın diğer yamacından aşağı doğru inerken ısınan fön rüzgârının oluşumu gösterilmiştir.

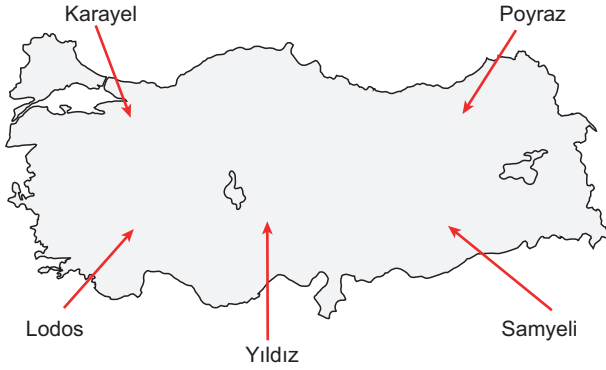
Bu rüzgâr türü ile ilgili olarak,

- Kışın karların erimesine ve dolayısı ile çığ ve sel baskınlarına neden olur.
- Sıcaklık üzerindeki etkisi enlemlerle ilişkili değildir.
- Etkili olduğu yerlerdeki tarım ürünlerinin daha önce olgunlaşmasına katkı sağlar.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

5. Aşağıdaki haritada Türkiye'de etkili olan bazı yerel rüzgârlar gösterilmiştir.

Bunlardan hangisinin yönü yanlış verilmiştir?

- A) Karayel B) Poyraz C) Lodos
D) Yıldız E) Samyeli

6. Eksen eğikliği ve Dünya'nın yıllık hareketi bazı rüzgârların oluşması veya özellikleri üzerinde etki yapar.

Buna göre,

- I. meltem,
II. föhn,
III. muson

rüzgârlarından hangilerinin oluşması yukarıda belirtilen durum ile ilişkilidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

Cevap Anahtarı

1.C 2.B 3.E 4.E 5.D 6.B

Yazılı Sınav

1. Deniz meltemi ve kara meltemi nasıl oluşur ve bu rüzgârların oluşum mekanizmalarını kısaca açıklayınız.

Deniz kıyısı bölgelerde, gündüzleri serin olan (YB) denizden, sıcak olan (AB) karalara, geceleri ise serin olan (YB) karadan, daha sıcak (AB) olan denizlere doğru esen hafif şiddetli rüzgârlardır. Oluşma sebebi, kara ve deniz arasında meydana gelen günlük sıcaklık farkıdır. Sıcaklık farkı, basınç farkını oluşturur ve rüzgâra sebep olur.

2. Rüzgârların yönünü etkileyen faktörleri yazınız.

- Basınç Merkezlerinin Konumu

- Yer Şekilleri

- Dünyanın Dönüşü

3. Rüzgârların günlük hayatımıza olan etkilerini örneklendiriniz.

Rüzgârın insan hayatına olumlu ve olumsuz yönde birçok etkisi bulunmaktadır. Rüzgârlar hava olaylarını etkilediğinden dolayı hava olayları da bizim yaşantımızı etkilemektedir. O gün ne giymemiz gerektiğini bile sıcaklığı etkileyen rüzgârlar belirler. Rüzgârların deniz turizmi üzerinde olumsuz etkileri vardır. Deniz ulaşımında ve taşımacılığında şiddetli rüzgârlar çok fazla zorluk çıkarmaktadır. Ancak şiddetli olmayan rüzgârların deniz ulaşımında olumlu yönde etkisi vardır. Şiddetli rüzgârların oluşturduğu fırtınalar pek çok felaketi ardında getirebilir. Fırtınalar insanların yaşamını olumsuz yönde etkiler ve çoğu zaman işlerin aksamasına ya da maddi hasarlara neden olurlar. Rüzgârın olumlu etkilerinden bir tanesi enerji üretiminin sağlanabilmesidir. Bunun için rüzgâr santralleri kurulmuştur ve bu şekilde enerji üretimi sağlanmaya başlanmıştır.

4. Ülkemizin yerel rüzgârlarını dilsiz harita üzerinde gösteriniz.

